هۆنراوەکانی

ڕێزدار

سونبول حەقیقی

ماڵپەری ڕۆژهەڵات / بۆکان

www.rojhalat.de - www.bokan.de

پێرست:

جوانه وەتەن 3
قبووڵی که 5
شینی دایکم 6
کاروانی ژین 7
خۆش ویستن 9
جێی تو 10
کات(لحظه) 11
باغی پڕ گوڵی ژین 12
جایزه ی سوڵح 13
خۆشه ویستی بۆ مرۆڤ 15
وه کوو یەك 16
نیوه ی ڕووناکی شت 17
خودای جوانی 18
ئاشتی 20
جیاوازی 21
له خۆ بایی بوون 22
ڕابواردن له کات دا 24
چه ند به ره کی 25
چمان به سه ر دێ 26
جوانی مرۆڤ 27
مه کۆی ئازایه تی 28
حاڵه تی ته مه ن(چگونگی سن) 29
زارۆکه 30
کورتی ژین 32
له خۆ بایی بوون 33
عیشقی گەل 34
ژن 35
قافلەی ژین 36
دڵی بێ خەفەت 37
په یامی ئه وین 38
وه جواب هاتن 40
بەخشینی موحەبەت 41
باوه ڕ 42
سووڕی دونیا 43
له بیرت نەچێ 44
دانەکەوتی 47
گلشن عشق و وفا 48
بولبولی گوڵزاری کورد 49
پرسیار بپرسه 50

جوانه وەتەن

باغی سەرسەوزە هەموودەشت و چەمەن

ساقیا جوانە وەتەن جوانە وەتەن

ئەرخەوانی مەیی تۆم بۆچییە ، من

سوور و عەننابییە، ئەلوانە وەتەن

خۆشترین جێگە لە سەر ڕووی زەوییە

گوڵ و گوڵزار و گوڵستانە وەتەن

بە وڵاتت مەدە تۆ حەد و سنوور

گشتی ماڵی گەلی کوردانە وەتەن

ئاگر و خۆر و گزینگ و شەبەقە

مانگ و ئەستێرە یی تابانە وەتەن

ساز و گۆرانی یو ئاهەنگ و مەقام

نەغمەیی بولبولی خۆشخوانە وەتەن

داری خەملێوە بە سۆزەی شنەبا

هەر وەکوو نۆگوڵی خەندانە وەتەن

سەروەت وخەزنە یە، موڵک و زەڕ وزێو

ماڵ و حاڵ و سەر و سامانە وەتەن

شەونمن لولوئی لالای گوڵەکان

کانییە هەوری بەهارانە وەتەن

لالەکان خوێنی شەهیدانی گەلم

سەربەسەر سەروی خەرامانە وەتەن

گوڵ لەلای تەیری بەیان موحتەرەمە

"سونبول"ی و تەیری بەیانانە وەتەن

***

قبووڵی كه

گەلێ شت هەن لە دونیا دا کە چەند و چونی نازانی

چ کەس جوابی نییە بێجگە لەسەر سوورمان و حەیرانی

لە ناخۆشی و لەخۆشی وان دەگەڵ تۆ پرس و ڕا نەکرا

هەر ئاوا بۆ و هەر ئاوایە لە داهێنان و پایانی

ئەوەی دەیتوانی بیگۆڕی بکۆشە تاکوو بیگۆڕی

ئەوەی بۆشت نەگۆڕاوە، قەبوولی کە بە هاسانی

هەموو مۆرەی قوماری ژین لە دەست تۆ دا کە دەیهاوێی

دەکەی کایە بە ئەو شێوە لە توانات دایە دەیزانی

زرینگی و هۆش و لێزانی ئەوەندەت پێ درا ئاخۆ

کە وەستایانە بازی کەی وە یا ناشی بی نەیزانی

لە هەر دوو جۆرەکەی رۆژێ کە کۆتایی دێ ئەم ژینە

دە شێ دڵ پڕ لە شادی کەی بە فیکری خۆتە دەیتوانی

لە دوو ڕۆژی تەمەن " سونبول "ئەگەر تاوێکی خافڵ بی

دەدۆڕێنی خەزێنەی ژین گەلێ بێ هۆش و نادانی

***

شینی دایکم

گوڵێکی دی له باغی ژین وەری دڵ بۆ یه نالانه

بەزەی نایا به کەس گەردون له پیر و جوان له تالانه

هەمیسان من دەبێ دەریا به کوڵ ئەسرین بکەم یەکسەر

چەلێکی   تر سەرم شین کەم دەبا ڕووکەم له خمخانه

به خەونیش نەمدەدی دایکم بچێ و میوانی مردن بێ

له تاو کۆچی له ناکاو ی ده روونم پڕ غه م و ژانه

هەموو دونیا وەکوو چۆڵگه له پاش وی دێته بەر چاوم

بیابانێکی   تاریکه   چ   دڵ تەنگه   چ   وێرانه

هەرایه و شین و گریانه له غەمخانەی دڵی" سونبول"

له توندی   ئاوری مەرگی جگه ر سووتان و قرچانه

***

کاروانی ژین

دەڕوا کاروانی ژین هەر وایەباوی
کە دەنگی پێی نەبیسی تاکوو ماوی
لەداخی وی وەها شادبە، بەپیری
نەخۆی داخ وخەفەت بۆ وەختی لاوی
کەژیانت هەر وەکوو دارێکە تینوو
بەزانین و عیلم تۆ بیدە ئاوی
بەهەر جۆرێ بژی دڵ شاد و ناشاد
لە بۆ تیری فەلەک نێچیر و ڕاوی
پڕی فێڵە زەمان و تۆ بە پێی خۆت
مەچۆ بۆ نێو تەڵەی بڕوانە داوی
کە ئاوێنەی دڵت ژەنگی لەسەر بێ
تەمەن هەرچەندە بێ هەر کاڵ و خاوی
بەبێ کاری بڕوا عومرت بزانە
کە ژینت تێ پەڕیوە قەت نەژیاوی
پەرۆشی پارەکەی ئێستا بکۆشە

که ئەم ساڵ تێ پەڕێ نەگری لە تاوی

ببە یاریدەری گەل تا دەتوانی

زە مانێ دێ کە خاوەن هێز نەماوی

دەڵێ "سونبول" کەسێ ژیاوە، بهێنن

لە پاش مردن بە باشی و چاکە ناوی

***

خۆش ویستن

هەر چەندە خۆت بێنی و بەری من هەر بەهارم خۆش ئەوێ

ئاشق ببی تانجی سەری لێوی بە بارم خۆش ئەوێ

شەوگاری ڕەش هەر ڕۆژە گەر پڕ خۆشەویستی بێ سەرت

ئۆگر بە خۆرم هاوسەری لەیل و نەهارم خۆش ئەوێ

پڕ عیشق و دڵداری بکەی دڵ فەسڵەکانت پڕ گوڵن

ئاشق دەمێنم تا ئەبەد جێ ژوانی یارم خۆش ئەوێ

تاکوو وشەت پڕ گوڵ نەبێ چاتر کە نەمدوێنی گوڵم

دایم قسەی نەرم و نیان جوان و لە بارم خۆش ئەوێ

دەست هەر بهێنە پێشەوە ، بۆوەی لە ئامێزم گری

هەر سازگاری و هێمنی سۆلحی نیگارم خۆش ئەوێ

چاوت لە مەی دڵدادەگی گەر پڕ نەبێ مەڕوانە من

دیدەی پڕی بادەی ئەوین چاوی خومارم خۆش ئەوێ

هەرچی لە بۆ خۆتت دەوێ ئەوهەت بوێ بۆ هەر کەسێ

جا هەر بەهارن وەرزەکان "سونبول" بەهارم خۆش ئەوێ

***

جێی تۆ

نیشتمان   نێو دڵ و نێو ڕوح و ڕەوانم جێی تۆ

هەستی پێوار و خویا ، دیار و نیهانم جێی تۆ

سەر   وماڵ ، هە م دڵ و گیان بێ بەفیدای ڕێبازت

ڕوگە می و نیازی هە موو ڕۆژ و شەوانم جێی تۆ

خەمی   پێ شێلی ئەتۆ خوین لەدوو چاوم دێنێ

دڵەکەی وەک قەفەسی ئێش و خەمانم جێی تۆ

خۆڵی دڵ پاشی سە دان ساڵی تریش هە ر دە یڵێ

سەردەمی بوون و نەبوون مان و نەمانم جێی تۆ

دڵی "سونبول" لەتە بۆ لە تلەتی خاکت هە ردە م

سە ر و چاو، گیان و دڵ و بانی هەموانم جێی تۆ

***

کات(لحظه)

الا ای ساقی بزمـــــم به فریادم برس یکـــــــــــدم
مەیم بۆتێکە تۆ یەک جەم خەمی دونیا هەموو بەر دەم
بە غەیری نێو خەراباتێ لە کوێ چاتر هە یە شوێنێ
کەمستی است و بیهوشـــــی علاج و چـــارە ی دردم
بە دنیا دل مــــبند جـــانـــا جفاها زیر ســــــــــر دارد
لەمەکری ئــــەو خەبەردارن تەواوی عالـــەم و ئـــادەم
بەهاردێت ودەروا وعومریش بەهارێکی تەمەن کورتـــە
خزان است در کمین گــلشـــن عمــــــر و بقا هـــر دم
بیا صحن چمن بنگر کە رشــــک جنت است و بـــس
بەهەشت هەر لێرەیە هەم بێ بەهارو چیمەن و بـــادەم
وەرە ساقی چەلێکی دی پیاڵەم پڕ کە لە و بادە ت
نماز زهـــد زاهــــد را بە جــــام بــــــــادە ات دادم
دل و جانم فدای صلح و مهر و عشــق و دلـــداری
ئەگەر "سونبول" بشمکوژن لە ڕێگەی عیشقێ لانادەم

***

باغی پڕ گوڵی ژین

له باغی پڕ گوڵی ژینێ موحه به ت بۆته   ئایینم
ئەگەر بێتوو نەکەی غه یبه ت، له ژێر پێتی ده نێم ژینم
که خۆمان خاوەنی عه یبین، نه که ین با باسی خه ڵکی تر
له نا شیرینی ئەم ئیشه به دڵ نا شاد و غه مگینم
مه به پا بەندی گەردونێ ، له ژێری پەرده دا ناڵێم
ته نانه ت چه رخی پڕ قینیش له دڵ بگرێ ڕق و کینم
که ئازارت نەبێ بۆ کەس به هیچ چەشنێ له دونیا دا
ده شێ   بۆ عاشیقی و‌ەک تۆ فیداکەم   گیانی شیر ینم
به ڕووی خۆش و دڵی پاکت دڵان پڕ عیشق و شادی که
سڕ   و ڕازیش نه دركێنی له سەر هەورانه دەت بینم
دەکەم قوربانی خاکی پێی ئەویندارانی گشت عالەم
بەهەشت وکه و سه ر وحۆر یش،ده گه ڵ باغاتی ڕەنگینم
له دونیا و سستی پەیمانی به داخم بۆیه ئەی "سونبول"
که ڕێز گرتن   له ده م بۆته   په یامی کۆن و دێرینم

***

جایزه ی سوڵح

بەر لە سەد ساڵان لەمەو بەر پیاوێ زانا و دەوڵەمەن
ماڵ و دارایی وەگەڕ خستۆ لە بۆ کارێ پەسەن
خەڵکی سوئیدی ئوروپا و کیمیا زانی گەورە بۆ
دینا میتیش دا دە هێنێ و زا نیاری دە ورە بۆ
ئاڵفرێد نۆبڵ دەبێ ناوی و بە تە ر خان کردنی
پوڵ و پارەی بێ حیسابی بەر لە فە وت و مردنی
وە سیەتی کردۆ لە ماڵی ئەو هەموو ساڵێ بدەن
جایزە بۆ ئە و کەسانەی چا ترین کارێ بکەن
کار لە پێنج شت دا دەڵێ ئەو شیاوی پاداشێ هەیە
جایزە ی سوڵحیش لە نێویاندا یەکێ لەو پێنجەیە
گوایە تەک زانای ڕیازی چونکە نێوانی نە بۆ
نێوی ئەو عیلمەی نە هێناوە و نە پێزانی هە بۆ
هێنەری دینامیتە و نێو خەڵکە کە ی سازش نە کا
سەیرە بۆ سوڵحێ خەڵات و جا یزە ی دابین ئەکا
جا ئەگەر پێت وایە هەر کەس ئەو خەڵاتەی پێ درا
خاوەنی بەرحەق نییە و زوڵمێ لە حەق داری کرا
خۆی لە خۆی دا ئەم خەڵاتە هەر لە بەر داهێنەری
بێ بەها و بێ جێ و لە خۆڕایە لە پا تا کوو سەری
با بڵێین ئاواش نەبووبێ و ئەو کەسێ گەل پەروەرە
حەق بە حەق دار کەی براوە باسەکەم باسی سەرە

جایزەی سوڵحە بە ڕواڵەت لەم زەمان و دەورەیە

بۆته ئابووری و سیاسی وه ک فریوێ گه وره‌یه

جا له دونیایێ ده‌کوژرێ هه‌ر به گه‌ل پیر وجه‌وان

یا به ئاهۆ یا به شه‌ڕ"سونبول"ئه‌وه ش تێکه‌ڵ به‌وان

***

خۆشه ویستی بۆ مرۆڤ

دۆستان وه رزی به هاره ، هه ڕه ت و وه ختی گوڵه

وەختی دانانی شێعر، خوێندنەکەی تەیری دڵە

باسی شەڕ باسی قەتڵ ، باسی گه ڵا ڕێزانه

باسی سیس بوونی گوڵه، نێوی دڵم پڕ له کوڵه

داخەکه م غونچه گوڵان، بۆ هه ده ف و ئامانجت

مه وەرێنه زووه کوا، جێگه که یان ناخی گڵه؟

تا بەکەی جەنگ و هه تا کەنگێ له خۆڕاکوشتن

گەر سروشتی نه بێ مردن، خوێنه وه باڵی مله

گوڵ له هەر ڕەنگ و له هەر بۆیێ له گوڵزارا بێ

قەدری لێ بگره دەڵێ، "سون" و له پاشانی "بول"ه

***

وه كوو يەك

لە پا تا سەر دەبێیە گوێ هەر بزانی
خەریکی   غەیبەتن   تاقمێکی   گیانی
بەڵام بۆ باسی چاکی گوێ دەئاخنی
هەتا نەی بیسی ئەم باسەی بە جوانی
چ تۆفیری هەیە بەینی ئەتۆ و وان
ئەوان وەک تۆ و ئەتۆش هەر وەک ئەوانی
دڵی گش کەس پڕی ئاواتە وەک تۆ
چ کەس ناژی بە بێ هیوا لە ژیانی
وەکوو هەر کەس لە ڕوانگەی هەست و بیریش
ئەتۆش جاری لە عەرز و گا ، لە بانی
خەزان دێت و دەبا عومری جەحیلی
وەکوو وان تۆش بەرەو چوون و نەمانی
بە سەرمان دا دەبێ تێپەڕ دەم و کات
نە جیاوازی و نە ڕاگیری زەمانی
ئەمە و ئێوە یەکێکین بۆ هەمووومان
فەلەک   ئامادەیە   تیری   کەوانی
لە گوڵزاری ئەدەب "سونبول" بە شێعرت
لە عیشقی گەل دەکەی تۆ زێڕ وەشانی

***

نیوە ی ڕووناکی شت

بە دڵ تۆ ببەستە دەگەڵ خۆت قەرارێ
بزە و پێکە نینت لە سەر لێو نەتارێ
بە هێز بە بی بەرانبەر گرفتی جیهانێ
نە شێویێ خەیاڵت بە حەیف و خەسارێ
بڕوانی لە نیوەی ڕووناکی هەمووشت
کە نیوەی ڕەشاتی بچێتە کە نارێ
لە حاند غەم سەبووری لەبەر خۆف بە هێزی
دژی ڕق هێدێتی بنێ نێو دەمارێ
بە نەرمی بدوێنی هەمووکەس بفەرموی
وشەی خۆش قسەی جوان کەلامی لەبارێ
لە بۆ گەڵ بخوازی ئەوەی خۆت دەخوازی
هەموو کاتی ژینت دەکەیتە بەهارێ
بدەی گوێ بە"سونبول" کەهەر چەل بە چەشنێ
قسە و باسی عیشقێ لە شیعری دەبارێ

***

خودای جوانی

خودای ئێمە دژی شەڕە
قەتڵی بەشەر بۆی کەسەرە
ئەو ئیزن بە کوشتن نادا
داماوە هەرکەس لێی لادا
ئەو جوانە و جوانی پەرسە
بە بۆنی تەبایی مەسە
دژی تە فرەقە و دوورییە
داوای لەتۆ سەبوورییە
کوردین هەموو برادەرین
بە ش خوراوی بە رابە رین
جوابی دوژمن دەدەینەوە
گەر پشتی یەک بەردەینەوە
دەخوێنین هەتا دەتوانین
بۆ دوا ڕۆژی ڕوون دەڕوانین
کوردستان ئاوەدان دەکەین
هەرچوا ر بەشەکەی جوان دەکەین
وڵاتی لە ت وە یە ک دە خە ین
هە موو بۆ یە ک کوڕنوش دە بە ین
لە ئاشتی و خۆشی دا دەژین
ژیانی ڕاستی و ژینی یەقین
هەموو دەستی یەکتر دەگرین
دوژمن لە کەم کەمتر دەگرین

یەکپارچەی دەکەین کوردستان
خۆشتر لە باغ و گوڵستان
شادی دەکەین خودای جوانی
بە سەربەستی و کامرانی
وەدی دێ "سونبول" ئاواتی
سەربەخۆ دەبێ وڵاتی

***

ئاشتی

له ئه‌و جی جوانییه دیسان چه‌مه‌ن وا پڕگوڵه‌ئه‌مڕۆ
ده‌زانن هۆی چییه یاران دڵم وا پڕ کوڵه ئه‌مڕۆ ؟
له ڕۆژی وا که بای واده په‌یامی سوڵحه بۆت دێنێ
شه‌ڕ و جه‌نگێ که به‌رپایه به‌ده‌ستی جاهیله ئه‌مڕۆ
ده‌می سوبحه وه‌ره ساقی خه‌م و ده‌ردم گه‌لێ زۆره
دڵۆپێ تێکه له‌و باده ، ده‌وای ئێشی دڵه ئه‌مڕۆ
هه‌موو ڕه‌نگێ له‌به‌ر چاوه، به‌گوڵ خه‌مڵیوه ئه‌م باغه
ته‌واوی جوانی دونیایه هه‌یه له‌م مه‌نزڵه ئه‌مڕۆ
گوڵی ڕه‌نگین له‌گوڵزار بێ و مه‌لی شه‌یدا له‌سه‌ر داران
له زاهید یا که‌سی بێ دل نسیحه‌ت باتڵه ئه‌مڕۆ
له لای من جوانتره ئینسان، له هه‌رچی جوانی دونیایه
دڵم سه‌ر ڕێژی عیشقی گه‌ل، ئه‌گه‌ر کوو قابیله ئه‌مڕۆ
له قه‌تره‌ش که‌متره "سونبول" له ده‌ریای عیشق و دڵداری
له به‌ر ده‌رکه‌ی ئه‌وینێ دا، گه‌دایه و سائیله ئه‌مڕۆ

***

جیاوازی

فەلەک کوا عەدڵ و ئینسافت لە کارا
یەکێ برسی یەکێ تر تێر و دارا
یەکێ فرمێسکی تەنیایی دەڕێژێ
بەگشتی ڕەنجەکانی ژین دەچێژێ
یەکێکی تر شەوی وەک ڕۆژی ڕوونە
بە مەیلێتی گەڕی ئەم چەرخە دوونە
یەکێ هەر چی دەکێشێ زەحمەتی کار
نییە بەهرەی وەکوو هەورێکی بێ بار
یەکێ تر بێ حەوڵ یا کۆششی زۆر
دەبێتە خاوەنی نیعمەت هەموو جۆر
یەکێ شادە و هەموو ژینی بەهارە
ئەوی تر دڵ بە خوێن و لێو بە بارە
لە بێ جوابییە "سونبول" مات و گێژە
گەلێ پرسیاری دیکەی هەن، لەمێژە

***

له خۆ بایی بوون

شەوێ بە مانگی کوت جوانێ
یەکی دیکەی وەک من کوانێ
کێیە وەک من زولفی ڕەش بێ
برۆی کەوان چاوی گەش بێ
کێ وەک منە جوان و ناسک
یاکوو چاوی وەکوو ئاسک
ئەستێرە لای ئەمن ڕەشە
خۆر لە ڕووناکی بێ بەشە
یاقووت سوورایی نامێنێ
سەدەف تابشتێ ناهێنێ
یەک لە بەر سووری لێوانم
یەکیش مرواری ددانم
قەدم باریک باڵام بەرزە
سەرویش نابینی بەم تەرزە
تا پێ دەنێمە باغی گوڵ
گوڵان بە جێ دێڵێ بولبول
عەرزیش دایم منەت بارە
پێی لە سەر دانێم جار جارە
ئەی مانگ ئەتۆ بۆ هەر لێرەی
لای من چووکتر لە ئەستێرەی
دەبێ برۆی تا من هاتم
پەرۆشی ئابڕو و حەیاتم
مانگ هاتە جواب بە ئەسپایی
ڕێک و پێک و بە وەستایی
وتی وایە گەلێ جوانی
لە بەر چاو و بەر دڵانی
بەڵام هەتاکوو دەتەوێ
جوانم دیون لێرە و لەوێ
هەموو وەک غونچە پشکووتن
ئێستا لە بن عەرزی ڕووتن
ئەتۆش یەکێکی لەو خەڵکە
لە خۆ بایی بوون بێ کەڵکە
کەسێ تەنیا خۆی خۆش ئەوێ
لە ژینی تاوێ ناسرەوێ

هەموو دەکەن دووری لە ئەو
ئەویش تەنیایە ڕۆژ و شەو
کاخی خۆ بینی هەر پووکە
بە بایێک دەڕووخێ و سووکە
ئەی جوان تاکەی بت پەرەسی
لە بادەی خۆ بینی مەسی
خۆ ڕەها کە لەو ئازارە
داری زینگی پڕی بارە
سەدان لقی جوانی پێوە
حەیفە خافڵ بی بەم شێوە
رۆژێ لە کۆتایی ژینت
سەنگە دەبێتە سەرینت
زانستی خۆت بەرێ سەرێ
لەو حاڵە نابێ ئەسەرێ
سونبول" دەڵێ چاو بکەوە"
قوماری ژینێ ببەوە

***

ڕابواردن لە کات دا

قەدر و هەڵسەنگاندنی خۆت ڕوون کەوە، جا ژین بکە
بەو مەحەکە کار و ئامانج و هەدەف دابین بکە
ئەو دەمە بۆ کردنی زۆر کار و باری زیندەگی
تووشی کێشە کەم دەبی، ڕێگەی ژیان زێرین بکە
خۆ لە ڕابردو ڕەها کە تا بەرەو پێشێ بچی
بۆ هەڵەی ڕابردوو بەس دڵ پڕ لە غەم ناڵین بکە
هەر لە ئێستادا بژی تاکوو لە ژینت سەرکەوی
بەرزەفڕ بە بەرزەفڕ تۆ وەک هەڵۆ و شاهین بکە
گەر پەشیمانی لە نێو ڕابردووا ئێستەش دەژی
تۆوی ڕزگاری لە نێو گوڵزاری دڵ دا شین بکە
گەر دەترسیشی لە نێو داهاتوو دا ژینێ ئەکەی
بێ پەشیمانی و ترس نێو مۆنجی "ئێستا" بین بکە
تێ بکۆشە تا دەتوانی چاترینی خۆت ببی
خۆ بناسە و پێشکەوە ئەسبی مورادێ زین بکە
ژینی ئارامت دەوێ پەردە لە سەر چاو لا بدە
هەر خودا نێوگیانی گش کەس دا بە چاوت بین بکە
یەک هەناسە بایەخی دونیای هەیە "سونبول" وەرە
لەو دەمەو لەو ساتە هەر لەو کاتە داتۆ ژین بکە

***

چه ند به ره کی

داخی لێک جیا بوونه‌وه ی کوردان بڕی هێزی دڵم
ده‌ردی بێ ده‌رمان و زامێکه له تاوی پڕ کوڵم
کوردی شۆرشگێر و ئه‌ی گه‌وزاوه‌کانی خاک و خوێن
ئه‌ی له ڕێی ڕزگاری گه‌ل خه‌وتوو له بن خۆڵ و گڵم
کاتی هاتۆ تا بزانین به‌و زیانه‌ی یه‌ک نه بوون
ئه‌رخه‌یان بن خوێنه هه ر ئاودێره بۆ داری گوڵم
من ولاتم دابه‌شه، بۆ خۆم له بۆ له‌ت له‌ت ببم
خوێن مژان بۆ تێم بگه‌ن ئێسته‌ش نه‌زان و خافڵم
چه‌ند به ره‌کی به‌ند و زنجیره ئه‌سیری و دیلی یه
ده ستی یه‌کتر بگرن و لابه‌ن که‌مه‌ندی سه رملم
پێکه‌وه بۆ پێشه‌وه هه ر ئێمه دلسۆزی یه کین
تا ئه‌به‌د بۆ چاوی به‌دخوازانی کورد درک و تلم
سه ر له پێناوم به ئاواتی وڵاتی سه‌ر به‌خۆم
کوردم و عاشق به کوردم گیان له‌سه‌ر ده‌ست"سونبول"م

***

چمان به سه ر دێ

دەپرسم من لە خۆم ئاخۆ ئەمن کێم
کە بۆ خولْقاندنم کێ پرسی کرد پێم
وە یا کوو بۆچی هێنایانمە ئێرە
کە لەم دونیایە تانجی غەم لە سەرنێم
دەنا بۆ ئەو پەژارە و دەرد و داخەی
بە خەونیشم نەدیبن دێنە سەر ڕێم
غەمی ژینێ لە سەر شانم گرانە
دەگەڵ مەرگم مەگەر ئەو بارە دانێم
لە پاش مردن کە بوومە خۆڵ،لە خاکم
دەبا گیاو گژ نەبن شین و نەڕوێن لێم
دەکا کارێ غەمی تێکەڵ بە خۆڵم
کە بێ بارانی بۆ کشت و زەوی دێم
وە یا ڕۆح بۆ بچێتە نێو لەشێ تر
خەفەتبارێکی دی بۆ بێتە سەر جێم
دە نا گە ر دوا ڕزینی لە ش، ڕوحیشم
بچێ بۆ لای خودا ئەمجارە دەیڵێم:
خودایە کوا لە هێنان و لە بردن
ئەتۆ زانیت چییە مەیلم دەرۆم، تێم
لە بەرچی تۆ گرێت دابوو هەمیشە
بەزنجیری خەفەت هەم دەست و هەم پێم؟
گەر ئێستە ش جەننەت و دۆزەخ لە پێشە
نە ڕازییم من بە ئەمیان و نە بۆ وێم
دەبا ئەو ژینە جارێک بێ کە ڕۆییم
بە هیچ چەشنێ هەمیسان نامەوێ بێم
لە ئاخر "سونبول" و داخێ لەسەر دڵ
کە پرسم پێ کرابا نەم دەکوت دێم

***

جوانی مرۆڤ

له چیمه باسی نامه علووم له نێو ئەو باغه دڵ خۆشم
به بۆنی گوڵ له گوڵزارێ ئەوا من مەست و سەر خۆشم
له ئەوجی دڵڕفێنی دا بەهەشتی نەغدە هه ر لێره
له عیشق و جوانی لێو ڕێژه که خافل بی دەمێ، دێره
دەکەم پێشکه ش به زاهدمن هه مووکۆشکی به هه شت ئێستا
که ئەو گوڵزار و باغاته له خزمەت ئێمه راوێستا
له نێو گوڵزاری دونیا دا مرۆڤه وەک گوڵێ جوانه
هەموو ژینیشی وەک گوڵ وا، که هەر دوو ڕۆژه بڕوانه
دەڵێ "سونبول" به گیان و دڵ کەقەت هیچی تری ناوێ
ئەگەر بێت و مرۆڤ دایم دڵی خۆش بێ لەهەر تاوێ

***

مه كۆی ئازایه تی

کوردستانی مه زن ، ئەی نیشتمان ، دڵداره كه ی من
ئه تۆ ئه ی دڵبه رم، ئەی شۆخەکەم، نازداره كه ی من
وەتەن سۆمایی چاو ، هێزی هه ناو، نووری هه تاوم
وەتەن ئەی مەڵحەمی زامی دڵم، خەمخواره کەی من
وڵاتی شیرینم، ڕازاوەکەم، سەر تۆپی جوانی
وەتەن ئەی باغی پڕ عەتری گوڵان، گوڵزاره كه ی من
ئەتۆ ئەی خاكه كه ی پڕ گەوهەر و لێوڕێژی ئه ڵماس
ئه تۆ تاقانەکەم، ئەی زێڕی پڕ عەیارەکەی من
به ڕۆڵەی كۆڵ نەدەر مەڵبەندی بێ وێنه ی به دایم
مەکۆی ئازایەتی، جێگەی بەخوین پڕژاوه كه ی من
دەڕەنگێ لاپەڕەی نەخشینەکەی مێژووت به ناوی
هەموو پیاو و ژنی کوردی نەبەز، سەردارەکەی من
دەبا دایکی ئەتۆ بۆهیجری چوار کۆرپه ی نه ناڵێ
کەهەر ڕۆژێ دەبێ یەک پارچه بێ چوارپارچەکەی من
ئەمن ئەو کۆیلەیەی ئاڵقه له گوێی کورد خۆشه ویستم
ئەمن دڵدارم و تۆ ڕوگەم و تۆ یارەکەی من
له دەوری ئاگری عیشقی ئه تۆ "سونبول" به چه شنی
پەپولێکه و ئه تۆی ڕووناکی بۆ شه و گاره كه ی من

***

حاڵه تی ته مه ن(چگونگی سن)

خیز و دریاب بوی گل به چمن
تا جه حێڵه باغ و ده شت و ده مه ن
فصل پاییز در کمین گل است
حاڵه تی وه ک گوڵه عومر و ته مه ن
دل که خالی زعشق و شیدا بیست
ژین به تاڵه ، وه ک قومار و گه مه ن
نکویی کن که کام دل یابی
خراپه، بۆ دڵ به ستنی قه مه ن
باغ رنگین پرگل است "سنبل"
بولبول ئه یڵێ شیعری تۆ، له چه مه ن

***

زارۆکە

وەرە ساقی بدە پێم پیالەیێ مەی
بدرکێنم خەمم بێدەنگی تا کەی

بکەم باسی هەژاری نەو نەمامان
هەموو زارۆکەکانی سەر شەقامان

ئەوان سەرمایەکەی ئاسۆگی ڕوونن
بەڵام چەوساو و داماو و زەبوونن

لە جیاتی فێرگە یا فێر بوون و یاری
بەشی وان ئیشی زۆر و لێو بە باری

هەموو برسین و بێ هیوا و هەژارن
بە دڵ خەمبار و مات و لێو بە بارن

بناخەی قایمی داهاتی کوردان
ئەگەر مافیان نەبێ چۆن بچنە مەیدان

گەلان پێشکەوتن و کوردیش لە دوایە
لە ڕیزی وان ببایین ئێمەش دەبوایە

بە بێ منداڵی ساغ و تێر و شادە
کە هەر کۆمەڵگەیێ ڕەنجی بە بادە

هەموو عالەم بە هاوکارێوە ماوە
دەگەڵ یەک بوونە سەرکەوتی بە دواوە

لە هەر کاتێ منالێ ڕەنجی بردۆ
لە جێگایێ یەکێ زوڵمێکی کردۆ

دەنا گەر یارمەتی و هاوکاری زۆر بێ
دەبێ ئەو کار و بارە چەشنێ جۆر بێ:

چ كەس بۆ كاسبی منداڵان نەنێرێ
لە ڕووی یاسا نەبێ ئیزنی و نەوێرێ

بەجێی وان گەورەكان ئەم كار و ئیشە
لە ئەستۆ بگرن و بیكەن بە پیشە

نەچێژێ هیچ منالێ هیچ زەبوونی
بچێتە فێرگە بۆ داهاتی ڕوونی

ئەوە جوابی منە گەر لێم دەپرسی
نەبێ ئاوا، دەبێتە جێی مەترسی

بەڵێ ساقی شەڕابت خوێنی دڵمە
مەرامم ئاوەدانی ئاو و گڵمە

مەلی گوڵزاری كوردم تا دەمێنم
دەڵێ "سونبول" بە گیان و دڵ دەخوێنم

***

کورتی ژین

ئەم ژینە جوانە حەیفێ هەم کورتە هەم چەلێکە
دەرفەت نییە هەمیسان ئەم نیعمەتە هەلێکە

دوای کۆچی ئاخرینت نایەیتەوە دوبارە
ئەم هاتوو چۆیە گشتی یەک جارە نیتە چارە

با ماوەیێ نەزانم چەن کورتە ژینی عالەم
مەیگێڕ هەتا دەتوانی پڕ مەی بکە پیاڵەم

واعیز بەسی کەنسحەت، ئاگا لە کاری دونیا
نابێ و نەبۆ تەنانەت نێو جەمعی ژیر و وریا

تۆبەم شکاند کە دیتم وەرزی بەهارە ساقی
بۆم تێکە مەی هەتاکوو سبحەینێ کێیە باقی

بۆ بارگاهی عیشقێ فەرقی نییە گەدا و شا
هەر دڵ پڕی ئەوینێ پاشایێکە لەوێدا

چون پڕ لە مەی ئەوینە نێو جامی دەستی "سونبول"
لێرە بەهەشتە جێی ئەو، ژووروی هەتاوی مەنزل

***

لە خۆ بایی بوون

شەوێ بە مانگی کوت جوانێ — یەکی دیکەی وەک من کوانێ
کێیە وەک من زولفی ڕەش بێ — بڕۆی کەوان چاوی گەش بێ
کێ وەک منە جوان و ناسک — یاکوو وەکوو چاوی ئاسک
ئەستێرە لای ئەمن ڕەشە — خۆر لە ڕووناکی بێ بەشە
یاقووت سوورایی نامێنێ — سەدەف تابشتێ ناهێنێ
یەک لە بەر سووری لێوانم — یەکیش مرواری ددانم
قەدم باریک باڵام بەرزە — سەرویش نابینی بەم تەرزە
تا پێ دەنێمە باغی گوڵ — گوڵان بە جێ دێڵێ بولبول
عەرزیش دایم منەت بارە — پێی لە سەر دانێم جار جارە
ئەی مانگ ئەتۆ بۆ هەر لێرەی — لای من چووکتر لە ئەستێرەی
دەبێ بڕۆی تا من هاتم — پەرۆشی ئابڕو و حەیاتم
مانگ هاتە جواب بە ئەسپایی — ڕێک و پێک و بە وەستایی
وتی وایە گەلێ جوانی — لە بەر چاو و بەر دڵانی
بەڵام هەتاکوو دەتەوێ — جوانم دیون لێرە و لەوێ
هەموو وەک غونچە پشکووتن — ئێستا لە بن عەرزی ڕووتن
ئەتۆش یەکێکی لەو خەڵکە — لە خۆ بایی بوون بێ کەڵکە
کەسێ تەنیا خۆی خۆش ئەوی — لە ژینی تاوێ ناسرەوێ
هەموو دەکەن دووری لە ئەو — ئەویش تەنیایە ڕۆژ و شەو
کاخی خۆ بینی هەر پووکە — بە بایێک دەڕووخێ و سووکە
ئەی جوان تاکەی بت پەرەسی — لە بادەی خۆ بینی مەسی
خۆ ڕەها کە لەو ئازارە — داری زینگی پڕی بارە
سەدان لقی جوانی پێوە — حەیفە خافڵ بی بەم شێوە
ڕۆژێ لە کۆتایی ژینت — سەنگە دەبێتە سەرینت
زانستی خۆت بەری سەرێ — لەو حاڵە نابێ ئەسەرێ
"سونبول" دەڵێ چاو بکەوە — قوماری ژینێ ببەوە

***

عیشقی گەل

پەشیمانم پەشیمانم لە غەم خواردن پەشیمانم
کە بێ ئامان و بێ دەرفەت خەفەت دای گرتبوو گیانم

نییە ئەو لەشکەرە ئیزنی ئیتر داگیری حاڵم بێ
پەژارە و مەینەتیش وێڕای کەسەر میوانی ماڵم بێ

مەکە قەت بیر لە ڕابردوو چ تاڵی بێ چ شیرینی
کە ئێستێکەت چ کاتێکە، دەبێ هەر ئێستە ببینی

نە داهاتوو لە تۆ دیارە و نە ڕابردووش دەکەی چارە
ئەتۆ لێت ڕوونە دەیزانی کە گەردون چەندە بێ عارە

بەهار و فەسڵەکانی دی هەموو دێن و دەڕۆن بۆچی
غەمی دونیا بە با ناکەی لە ئاکاما ئەتۆش کۆچی

لە ئەوکاتەی کەتێی دا هەی هەتا دوایە گەلێ دوورە
لە دونیای بێ بە قا و مروەت ئەوەی عومرە کەمە سوورە

ڕق و تۆڵە و خەفەت دەرکە و بە عیشقی گەل دڵت پڕکە
سەرت مانگ و هەتاو بێت و لەشیشت پڕلە ئاگرکە

بنێ حورمەت لە توانایت لە ئەو دونیایە تا ماوی
کە بێ هێزی بەدوای دادێ و فەلەک هە رداوە بۆی ناوی

هەزاران ئافەرین "سونبول" لە ئە و پێنووسە ڕەنگینە
کە کوردیت هەڵبژاردۆ تۆ لە بۆ ئەو شێعرە شیرینە

***

ژن

دڵ بە ئاواتە، کە ژن مافی ڕەوای بستێنێ
لابەرێ مانعی ڕێ، ئاڵقە و گەو بپسێنێ

بێتە بەر بەست و دژی ناهەق و زوڵم و زۆرێ
وەرگرێ مافی لە هەر شێوە و تەرز و جۆرێ

بۆ سەفی عیلم و هونەر ڕابتەکێنێ ئاڵا
ئەوە زانستە کە جێی فەخرە نە بەژن و باڵا

قیمەتی ژن نە بە زێڕ، یا کە بە جلکی جوانە
هەر بە ئینسانەتیە قەدری لە ژوور هەورانە

با نەبێ چی دی لە نێو ڕواڵەتی خۆی زیندانی
جوانی هە روەک هە موو شت، ڕۆژێ هە یە پایانی

ژن بزانێ کە بە یەکسانی هەیە بۆ هەر کەس
هە قی ژینێ نەکوو بۆ دەستەیێکە و ئیتر بەس

ئەوە مافێکە دەبێ ژن وەری بگرێ بۆ خۆی
"سونبول" ئەو حەولی نەبێ کێ هەیە بیستێنێ بۆی

***

قافلەی ژین

هەستە بیپۆشە جل و بەرگی دەرێ و میوانی
گیانە بۆ خۆت سەفەری ، ئێستە ئەتۆ میوانی

بۆچتە هەرچی هەتە، کەڵکی نەبێ بۆ ئەمڕۆت
ئاخری بوونە، نەبوون، شابی ئەگەر گاوانی

خاوەنی موڵکی ئەوین بێ خەم و شادە هەردەم
ئەو لەنێو داوی خەفەت نایەوێ بێ زیندانی

جێگری کە بە ئەوین و لەزەتی لێ بوردن
غەیبەت و تۆمەت و بوختان و درۆ و شەیتانی

پڕی دونیایە هەموو جوانییە تۆش تا ماوی
هەستە چێژی کە بچۆ سەیری دوڕ و مەرجانی

قافڵەی ژینێ بەکەس دەرفەتی ساز بوون نادا
چەن بە بێ هەست و سەبر تێ دەپەڕێ کاروانی

گەر لە ڕێی عیشق و ئەوین "سونبول" ئەتۆ خۆ لادەی
تاکوو دوا ڕۆژی تەمەن لەم هەڵەیە حەیرانی

***

دڵی بێ خەفەت

له دڵت دەرکه خەفەت تاکوو ئه وین جێگه ی بێ
مه یه ڵه تۆڵه و ڕق بۆ دڵی تۆ ڕێگه ی بێ

ئەم دڕ و داڵه له گوڵزاری دڵت دەر هاوێ
خوا له وێ حازره قەت هیچی تری پێ ناوێ

دڵی وا نێتی خەزان پڕ له بەهاره دایم
بای خەفەت نایخا که ئەو دارێکه قورسه و قایم

بێ وچان شادییه هەر سوڵح و سەفایه لێره
عیشقه میوانی دڵت پڕ له وەفایه ئێره

خاوەنی ئەم دڵه وا پڕ له ئەوین و تینه
جێی نییه بۆ خەفەت و حەسرەت و تۆڵه و کینه

به شەڕابی دژی خەم مەسته له عیشقێ هەر دەم
ژین که مه، بۆیه که قه ت نێتی خەمی زیاد و کەم

"سونبول" ئەو شیعره پڕی عیشقه که بێ پایانه
باغه یا گوڵشەنه یا گه نجی دوڕ و مه رجانه

***

په یامی ئه وین

نووسی مێژوو نووس به هه موو جۆره
هه ڵه و ڕاستییان ڕازێ به مۆره
به مەیلی یەکێ نووسییان هەرجار
دوێنێ وەک ئەمڕۆ و ئەمسال وەکوو پار
جار جاره ش به ڕق یا به ئیشتیای خۆ
هەر نووسیویانه و تۆماریان کردۆ
ئه وانه هه مووی به جێ ده مێنن
زۆر به شیان ون و ڕازی نه هێنن
هاتن هه میشه چوونی له دوایه
کاری دونیایه وا بۆ و هەر وایه
زۆر دارێک هات و یەکی که ڕۆیی
چه وساوه ش به شی هەر ڕەنجه ڕۆیی
له ئازادیخوا و زۆردار و خونکار
نێو هێنده زۆرن نایەنه ئەژمار
خراپەیان کرد دەگەڵ یەکتریش
ئێستەش هەر دەیکەن زۆر شتی تریش
مێژوو داستانی نوێ و له مێژینه
زۆر جاران تاڵ و جارێ شیرینه
هەر دوو جۆر ئەشێ ده رسی لێ گرین
پێی سارێژ بکەین گشت زام و برین
به پێچه وانه، شتێ فێر نابین
له لاسا کردن هیچ گا تێر نابین
ئێسته ش دەکوژن هەر دەدەن له دار
به ئامێری نوێ و شێوەی تازه کار
هەر چه ل به چەشنێ چووه بەزایه
ئەم گشته ڕەنجه بۆیه پێم وایه:
نه دین نه حیکمەت نه عیلم و زانین
بۆ ژانی گەلان هیچی دەوانین
چون داهێنەریان هەر جار به جۆرێ
به گوێرەی پێویست باوی ئەگۆڕێ
ئه و په یمانانه ش ده ینووسن هه ر چه ل
هه ر بۆ فریوه و بێ سووده بۆ گه ل
مێژوو به خوێنی مرۆڤ نووسراوه
بووکه و تارای سوور پێ دا دراوه

وه‌رن پێكه‌وه به‌گشت هێز و توان
به‌چووک و گه‌وره و به‌پیر و به‌جوان
شكۆفه‌ی ئه‌وین بهێنین بۆ ژین
كه‌ هه‌ر ده‌مێنێ و دووره‌ له‌وه‌رین
حه‌ول بده‌ین هه‌موو بۆ سوڵح و شادی
بۆخۆ و بۆ یه‌كتر بێنین ئازادی
"سونبول" تۆ دڵت پڕ عیشقی گه‌له‌
په‌یامی ئه‌وین هه‌ر كاتێ هه‌له‌

***

وه جواب هاتن

له هەر چوار قوڕنەكەی دونیا ئەتۆ شادی وه دووت كەوتم
له ترسی وەی كه لێم ون بی هەتا ئەمڕۆ نەئەسرەوتم

ئەگەرچی عاشیقی جوانی و سەوفا و سولحم له هەر كاتێ
له دەستی بێ دڵان هەر شەو لەگەڵ ڕەنج و خەفەت خەوتم

وەها خۆت شاردەوه تاكوو نەتوانم شوێنی تۆ بگرم
له بیرم چۆتەوه چۆنی وه هەروا ڕێگه وو ڕەوتم

كه ڕووناكی دەدا بوونت له بەر چی هەر منی داماو
ئەسیر و دیل و دڵ پڕ غەم دەگەڵ تاریكی شەو جەوتم

وه جواب هاتوو كوتی شادی ، گەڕانت بێخوده "سونبول"
له نێو تۆ دام له نێو خۆت دا، مەڵێ ئیتر وەدووت كەوتم

***

بەخشینی موحەبەت

له بەخشینی موحەبەت دا له ئەم دونیایە ڕەنگینە
هەتا زۆرتر دڵ ئاوا بی دەکەی قازانجێ لەم ژینە
كە دڵ خۆرە و ئەوین تیشكه له ڕۆژئاوایی دووری كه
هەزاران ڕۆژهەڵات نایكا تەواو ئەم نوور و ئەم تینە
ئەوین هەر چەندە دابەش كەی بەعەكسی ماڵی دونیایە
كەمی ناهێنێ كەم ناكا لە دەست تۆ دایە   ببینە
دڵت ئاواڵه كه تاكوو شەپۆلی عیشق و دڵداری
بكوژێنێتەوە یەكسەر گڕی ئاوری ڕق و كینە
له تاریكی نەزانین و ڕەشایی بێ خەبەر بوونێ
بەرەو رزگاری چوونی تۆ نەزانین و   نەپرسینە
پڕی ڕێگا دڕ و داڵە و دەزانێ هەر كه ڕێبوارە
لە ڕێ لابردنیان مەیسەر بە ئاگایی و بە زانینە
له زیندانی لەشت حەبسی، ڕەهاكە خۆ لە بەندی ئەو
ئەوەی ژەنگی لە دڵ دایە ئەسیری   خۆ پەرستینە
چ شت نایا بە دەست هاسان له ئینسان مانەوەی هەركەس
هەتا سەر بەردەوام بوونی دەلیلی كار و كۆشینە
ئه وا هونراوەكەی "سونبول" كه تیشكی ڕۆژە بڕوانە
هەموو ئیشی ئەوینداران ئەوین پێ دان و بەخشینە

***

باوه ڕ

لە ئەفسانە و لە فیکری کۆنە لادە
درۆ و ترس و خورافاتێ بە بادە
هەتاکەی کۆن پەرستیو خەون و غەفڵەت
هەتاکەی باوەڕی ساکار و سادە
غەمی بوون و نەبوون بێ سوودە کاتێ
کە گۆی چەرخێ سەری کاوە و قوبادە
بە دونیا دڵ مەدە ئەو چەرخە پیرە
هەزارانی وەکوو ئێمەی لە یادە
فەلەک بێ چاو و گۆیە، ئەو بەهەر کەس
دەکا کایە چ غەمگین و چ شادە
دەسا ساقی لە داخی چەرخی گەردون
کە بێ ڕەحمی لە حەد دەرچۆ و لە ڕادە:
لە دەریای پڕ شەرابی عیشق و خۆشی
پیاڵەی "سونبول"ێ پڕکە لە بادە

****

سووڕی دونیا

جیهان و هەرچی تێی دایە بە تێکڕایی وەکوو کایە
وەکوو کایە بە تێکڕایی جیهان و هەرچی تێی دایە
مەدە ئازاری خۆت یەک دەم لەدونیای بێ بەقاو مروەت
فە لە ک بێ ڕەحم و بێ شەرمە دەزانێ هەرکە زانایە
لە دەستت دەردەچێ ژینت بە بێهودە و بە خۆڕایی
ئەگەر بێتو بە هیوا بی نە ڕۆی ڕۆژێ لە دونیایە
کە گەردون خۆی حەشارداوە لە بۆ تاڵانی عومری مە
لە داخی وی دەسا ساقی لەمەی بۆم پرکە مینایە
هەمووکاتێ دڵت خۆش بێ کە ئەو دونیایە بێ دەنگە
لە هاتوو چۆی شەو و ڕۆژ و لەسووڕی دەنگی پێی نایە
نەبوو هەڵسووڕی گە ردوونێ لە دەوری بێ وچانی خۆی
گە ڕابوو بێ بە مە یلی کە س تەبیعەت کاری هە ر وایە
بە هەڵبەستی ئەتۆ "سونبول" جیهان پڕ بوو لە شیرینی
ئەگەر ڕاستە و ئە گە ر تاڵە وەکوو کانی شەکر وایە

****

له بیرت نه‌چێ

دەڵێن باوکێ بەر لە مردن
ئەولادانی وەکۆ کردن
کوتی: ئیتر باوکوو ئەمرێ
پێو وا نه بێ هیچش ئەکرێ
ڕێگەییکە و لەبەرمانە
مردن دەردێ بێ دەرمانە
منیش جیاواز نیم لەو خەڵکە
مەگرین دوای من کە بێ کەڵکە
وەسەر یەکم نا تا توانیم
ماڵی دونیایە بە جوانیم
نەمزانی سەرمایەی گەورە
جێی شانازی لە هەر دەورە
جێ هێشتنی نێوی چاکە
چاکە لە دونیایە تاکە
ئێستاش کە پیر بووووم و کەوتە
نەخۆش بووم و کاتی مەوتە
دەوای زامی دڵی ڕێشێ
کوڕی گەورەم وەرە پێشێ
با پێت بڵێم چم لێت دەوێ
جا دەچمە ناو دوایین خەوێ
پاش مەرگم و دوای تاتە شۆر
پێشتر لەوەی بمخەنە گۆڕ

ڕۆڵە هێژاکەم نەسرەوی
گەر لە پێم نەکەی گۆرەوی
ئەمە ئاواتی دواییمە
ئی ژینی پڕ نەهاتیمە
باوکە مرد و ئەولادەکان
بە جێ ماو و داماوەکان
بە تەمان گەرچی دڵ خوێنین
هیوای باوکیان بە جێ بێنین
بەڵام هەرچی هێنا و بردیان
بە هەر شێوەیێ کە کردیان
ئەو کارەیان هەر بۆ نەکرا
عاجز ببوون خوشک و برا
وتیان پێچەوانەی دینە
دژی ڕەسمیشە، یەقینە
خوشک و براکان پێکەوە
ڕایان هێنایە سەر ئەوە
بێ گۆرەوی لە گۆڕ خرێ
گەر بخاتە دڵیش گرێ
بەردەوام بوو کاری دونیا
بێ فایدە بوو حەیف و بریا
لە لایەنی کوڕ و کچێ
باوکە هاتوو لە بیر بچێ
هاتە خەونی کوڕی گەورە
لەم ژینە پڕ جەفا و جەورە

کوتی ڕۆڵە زانیت چ بوو
گۆرەوی بۆ لە پێم نە چوو
چونکی لە و هەموو سامانە
وەکۆم کرد بوو لە م جیهانە
نەمتوانی جووتێ گۆرەوی
دەگەڵ خۆم ببمە بن زەوی
ئامۆژگارێکە ئەو خەونە
گەرچی بە ڕواڵەتیش کەونە
بۆ وەیە پەندی لێ گری
بۆچی وەها مات و سڕی
دڵ بە دونیایە مەبەستە
لە خەوی خەفڵەتێ هەستە
هەر شاد بژی تا دەتوانی
بە دڵ خۆشی و کامەرانی
نسحەتێکە و زۆریش بە جێ
بەو شەرتەی لە بیرت نەچێ
ئیتر چی دیم پێ نەماوە
وەک دەڵێن کاڵەم دڕاوە
"سونبول" وشەی کوردەواری
کردە ملوانکەی مرواری

****

دانەکەوتی

لە هەر چوار قوڕنەکەی دونیا وەدووم کەوتی ئەتۆ ئەی غەم
لە ترسی وەی کە لێت ون بم نەئەسرەوتی ئە تۆ ئەی غەم

هەموو خەڵکت وە لاییک نا هەتا هۆشت لە سەر من بێ
نە دا کەوتی نە دامرکای نەقەت خەوتی ئەتۆ ئەی غەم

دەگەڵ زامی دڵی ڕێشم ئەتۆ هاواڵی دێرینی
لە تەک گریانی پڕ سۆزم عەجەب جەوتی ئەتۆ ئەی غەم

لە ژێر باری گرانی تۆ نەما هێز و چەما پشتم
کە قورس و نالەباری تۆ خەم و چەوتی ئەتۆ ئەی غەم

لە بۆ خۆشی و لە نێو ژین و لە بەر حاڵی دڵی "سونبول"
ئەتۆ مانیع، ئەتۆ تاڵی، تەمی مەوتی ئەتۆ ئەی غەم

****

گلشن عشق و وفا

زاهد از دوزخ و ترسش مده پند
اینهمه روی و ریا تاکی و چند
از خرافات و حصارش به در آ
بگشا از دل و جان بند و کمند
نوبهار آمد و شادی کن و بس
تو به کوتاهی این دوره بخند
من و این باغ و گل و سرو و چمن
تو و آن جنت و طوبای بلند
نبوَد خوشتر از این لحظه دمی
عاقلان تکیه به فردا ندهند
نقش زیبا همه از صنعت عشق
آن که چون آتش و دل همچو سپند
"سنبل" و گلشنی از عشق و صفا
زاهدا گر تو نخواهی مپسند

****

بولبولی گوڵزاری کورد

بولبولی گوڵزاری کوردم نەغمەخوانیم کردووە
بەو زمانە شیرینەی خۆم تا نەڵێن کورد مردووە

هەروەکوو کوردی هەموو جێ یێک لەدەست داگیرکەران
ناهەقیم دیوە و کوتومە و هەر دەڵێم کورد زیندووە

بمخەنە ژێر گڵ لە هەر پارچەی وڵاتی لەت لەتم
من دەڵێم خاکی گەلم ئەمنی لە باوەش گرتووە

کوردی هێژاپشتی یەک بگرن کە ئەو یەک بوونەیە
خەڵکی سەر کەوتووی وڵاتانی بەرەو پێش بردووە

تۆ مە لی شایی بە خۆی گوڵزاری کوردی، ژێر گڵیش
نامری بۆهۆزە کە ت "سونبول" بە کوردیت خویندووە

****

پرسیار بپرسه

ده لێم دینێ دوروست که م من به ده ست خۆ
بچم بۆ نێو کەمین بۆ گرتنی تۆ

له دینی تازه دا بۆ جەمعی ناشی
هەڵی بەستم درۆ زۆر زۆر به باشی

هەمه فیکرم وه گه ڕ خەم بیخەمه کار
دوروستی که م خورافات هه ر به خه روار

خورافاتێ که هه ر پووچ و به تاڵه
نەجات بوونت لەدەستی وان مەحاڵه

وەڕێت دێنم وەها ترسێ له قیامەت
که فیکرێکت نەبێ غەیری نەدامەت

به وەعدەی جەننەت و دۆزەخ، ئەگەر کوو
فریوم خۆی ئەتۆ، ژینت لەدەست چوو

هه موو دینێ به ئامانج گه یوه ئاوا
ئه گه ر چی هه وه ڵێ کۆرپێکه ساوا

دوروستی   کەم   پەیامنێرێک ، کە تاکە
هەبووبێ ئەو   کەسە یان نا چ، باکە

دەبێ   بیکەم   بە ڕاسپێری پە یامان
کە بۆ پرسیاری تۆ هەبێ   وەڵامان

دەکەم   کاریٚ   دەگەڵ ئەو دینە   تازە
وەها   بنوێنێ   یانی پڕ لە رازە

بە یەک دوو فێڵی تر ، دینێ تەواوە
منیش وەک وانی تر، ئەوجۆرە باوە

لە سەد حەفتای هەموو دینێ یەکێکن
دەڵێی گشتی لە یەک زار و   دەمێکن

بنووسم   جا   کتێبێکیش بە جوانی
کە لێی حاڵی نەبیو   چی لێ نەزانی

دەبێ   هەم بێ   کتێبێ   لەو قسانە
کە رەمز و رازی زۆر و   بێ   پسانە

دەڵێم ئیلهامە با   زۆر   موعتەبەر بێ
فریوخۆریش دەبا هەر بێ خەبەر بێ

کتێبی خۆم کە گەنجە و لابەلایە
دەنێمە دەستی چەند شێخ و مەلایە

بگۆڕن ناوەڕۆکی زیاد و یا کەم
بە قازانج و بە ئیشتیای خۆن دەماودەم

لە هەر بوارێ گرفتێ هاتە سە ر رێ
مەلا یا شیخ نەتوانێ پێشی بگرێ:

قسەی تازە لە لایەن ڕا سپاردە
دەنێمە نێو کتێبم ساف و سادە

لە بیرت بێ کە کار و باری پەرتووک
بە دەستی خۆمە کاری قورسی یاسووک

دەجا ئەودەم هەموو هاو کارەکانم
دەکەن کارێ لە پەرتووکم، دەزانم:

هەموو پرسیاری بێ ئیمان و کافر
وەیا مەڵعون و شەیتان تاکوو ئاخر

بتوانێ ڕەت بکا و دایان نشێنێ
نەهێڵێ هیچ کەسێ بێ جواب بمێنێ

له پەرتووکم کە پیرۆزە و موبارەک
بە خەروار ساز دەکەم بیکڕی بە پارەت

دەگۆڕم دینی سەرگەورەی وڵاتێ
بە فێڵ، بۆ خۆم لەبەر ڕۆژی نەهاتێ

دەدەم ئیزنی بگۆڕێ ناوەڕۆکی
کتیبی من، دەجا دەگرم بە رۆکی:

دەبێ کارێک بکا ئەم چارەسازە
مروڤ بێنێتە سەر ئەو دینە تازە

ئەوەی ناقابل و قەڵس و نەبا نن
بە کوشتیان دا، وەها، خۆشیان نەزانن

ئەوا دەوڵەت وە یا هێزی نیزامی
کە پشتیوانی من هەن با بزانی:

وەکوو گشت دینەکانی تر هەمیسان
بە دەستی وان دەکەم کارێ کە دیسان:

بسووتێنن کتێبخانان، لە پاشان
بکووژن کافر و هەرکەس لە حاشان

لە زیندانی بخەن هەرکەس چپەی بێ
وە یا هەرکەس بە دوای دابێ و لەپەی بێ

بکەن ئەشکەنجە زیندانی بە جۆرێ
تەنانەت ناوی خۆشی لێ بگۆڕێ

بنێرن بۆ وڵاتی دوورە دەستان
مرۆڤی زۆر بڵێ و بێ دین و پەستان

وەرێ خەن چەن شەڕی پیرۆز لە دوایە
هەموو دینێکی تر بگرن بە کایە

ئەوەن مەشغووڵ دەکەین جا خەڵکی خافل
کە نوقمی دینی من بن، لاق هە تا مل

لە ئاخر دا دە بێ گشتی مریدان
بە فەرمانم، دەگەڵ باقی عەبیدان:

بە پێی ئەو کۆنە ئەسنادەی کە ماوە
بکەن کارێ لە تەک ئەم دینە لاوە:

لە مێژوو دا هەتا سەر هەر بمێنێ
بە روو بۆ و ڕیشە وو بە رهەم بهێنێ

ئه تۆ ئیزنت نییه فیکرت هەبێ خۆت
هەموو فیکرێ ئەمن بۆتی دەکەم بۆت

ئەوانەم دارِژاند بۆ دینی نۆی خۆم
دەزانم زۆر بە باشی کار دەکەن بۆم

لە پێش دا دینە کانی تر کە ئیشیان
وەرِێ کەوتۆ هەموو بەو شێوە کردیان

هەموو ئیدیولۆژێکانیش هەر ئاوا
لە مێشکمان دەکەن جێگا و ماوا

ئەمن ناکەم بە هیچ جۆرێکی تەوهین
بەکەس یاکوو بە ئەم دین و بە ئەو دین

ئەمر ناکەم لە کام باوەرِ بە دەر چی
وە یاکوو بیر و رِای خۆت بێنیە سەر چی

دەڵێ "سونبول" نییە کەڵکی بترسی
کە دەستی پێ کەیو و پرسیار بپرسی

******

ماڵپەری ڕۆژهەڵات/بۆکان سونبول حەقیقی